

Täysistunto

Torstai 29.9.2022 klo 15.59—18.18

2.4. Suullinen kysymys raja-aidan rakentamisesta itärajalle (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 147/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.25 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Sanoimme kuukausi sitten jo, että viisumit pitää välittömästi kieltää. Kuukausi on kulunut, eikä hallitus saa vielääkään itärajaa kiinni. Vielä jää voimaan kymmenen poikkeusta, joiden avulla venäläiset pääsevät Suomeen — kyllä mahtaa kiinteistöille riittää hoitajia ja opiskelemaan haluavia pääsykokeisiin.

Nyt ei ole kysymys mistään leikistä: Venäjä on julistanut liikekannallepanon ja sodan lännelle ja kaasuputkia räjäytellään Itämerellä. Suomella on Euroopan pisin maaraja Venäjän kanssa.

Rajavartiolaitoksen johto esitti aidan rakentamista itärajan kriittisiin kohtiin. Se maksaa miljoona euroa kilometri. Sanoitte äsken, että pienen aidan voi rakentaa, mutta isompaa ei voi rakentaa. Voitteko vähän selvittää, minkälaisen aidan voisi nyt rakentaa ja mitä meinaatte tehdä sillä välillä?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.27 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tähän Rajavartiolaitoksen esitykseen raja-aidasta pitää suhtautua vakavasti. Tämä vaatii tietenkin ulkopoliittisen keskustelun, [Jani Mäkelä: Komitea?] mutta sen jälkeen tässä kysymyksessä on mahdollista edetä.

Raja on esittänyt pilottia. Itse olisin siihen valmis. Siitä olen keskustellut valtiovarainministeri Saarikon kanssa. Tätä asiaa on myös eilen hallitus iltakoulussaan sivunnut, mutta tämä vaatii myös parlamentaarista keskustelua eduskuntapuolueiden kanssa. Mielestäni tämä on asia, jota on syytä hyvinkin pian käydä yhdessä parlamentaarisesti läpi. Sanoisin näin, että tässä tilanteessa, jossa me elämme muuttunutta ulko- ja turvallisuuspoliittista tilannetta, tämäkin kysymys pitää ottaa pöydälle.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

16.27 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä sisäministeri, te kuvasitte sitä, että mikäli tilanne sitä vaatii, niin rajalain pykäliä voidaan ottaa käyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2022 vp

töön. ”Vakava uhka”, ”suuri määrä” ja ”uhka kansalliselle turvallisuudelle” ovat kuitenkin tulkinnallisia kysymyksiä, ja suoraan lakitekstistä näihin ei löydy suoraa vastausta, ja nimenomaan taho, joka nämä päätökset tekee, on valtioneuvosto.

Tällä hetkellä, kun Suomeen on seitsemässä päivässä tullut enemmän venäläisiä kuin seitsemässä kuukaudessa ukrainalaisia, [Kimmo Kiljunen: 80 prosenttia on mennyt muualle!] joita me haluamme kaikki täällä auttaa, voidaan aivan oikeutetusti kysyä: oletteko te tämän tilanteen tasalla? Supo on todennut, että tähän saapuvaan joukkoon liittyy turvallisuushaasteita, Venäjä on vuosikaudet suorittanut erilaista sabotaasia ja omia operaatioitansa muun muassa viisumeilla maahan tulevien kautta. [Eva Biaudet’n välihuuto] Eikö tähän liity kansallisen turvallisuuden uhkaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.29 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten olen täältä aitiosta moneen kertaan sanonut, me otamme vakavasti tämän tilanteen. [Sanna Antikainen: Ei siltä näytä!] Me otamme vakavasti turvallisuusuhat. Mutta me luotamme siihen, että meidän turvallisuusviranomaisemme ovat ajan tasalla, he herkeämättä seuraavat tilannetta ja informoivat, ja silloin, jos on tarvetta, me olemme valmiita tekemään päätöksiä hyvin nopeallakin aikataululla.

Nyt on ehkä hyvä muistaa, että todellakin itärajalla venäläisten tulo on lisääntynyt, se lisääntyi silloin viikko sitten, kun Venäjä julisti osittaisen liikekannallepanon. [Juha Mäenpää: Me tiedetään!] Sitä ennen määrät olivat hyvin pieniä verrattuna aiempiin vuosiin koronan vuoksi. Nyt me huomaamme, että eilen määrät pienenevät merkittävästi ja myös tänään on ollut vähemmän tulijoita, eliikkä ilmeisesti selvästikin Venäjän puolella rajoitetaan tätä tuloa. Niillä tulijoilla, jotka ovat meille tulleet, on tosiaan kaikilla ollut viisumi, joten me tiedämme, keitä he ovat, ja heistä valtaosa, noin 80 prosenttia, on jatkanut pois Suomesta muihin Schengen-maihin.

Me olemme valmiita ottamaan käyttöön niitä välineitä, mitä meillä on, mutta ne otetaan käyttöön siinä ajassa, kun se tarve on. Niitä ei voida ottaa ennakoivasti, vaan käyttöönotto perustuu viranomaisten arvioihin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowicz.

16.30 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Marin, te ja koko hallitus olette olleet hyvin selkeitä Venäjän hyökkäyksen tuomitsemisessa — kiitos siitä. Teiltä hallitukselta meni pari viikkoa vähintään, ja vaadittiin aikamoinen juridinen kuperkeikka, että saitte venäläisen turismin Suomeen tai Suomen kautta loppumaan. Perimmäinen syy tähän ovat ylikireät oikeudelliset tulkinnat, joita eri ministeriöissä olevat virkamiehet, juristit, tekevät. [Perussuomalaisten ryhmästä: Poliittisella ohjauksella!] Huoli on se, että myös tämän rajalain 16 §:n käyttöönotossa te tulette törmäämään samanlaisiin ylikireisiin tulkintoihin, jotka koskevat sekä EU-oikeutta että meidän omaa lainsäädäntöämme. Pääministeri Marin, voitaisiinko ajatella, että valtioneuvoston eri ministeriöiden juristeille järjestettäisiin jatkokoulutusta, jossa kerrottaisiin, että se ylikireä, kaikista kirein, tulkinta ei ole ainoa eikä edes järkevin mahdollisuus eri tilanteissa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Marin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2022 vp

16.31 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on oikeusvaltio, ja me pohjaamme meidän päätöksemme ja hallitus pohjaa oman toimintansa tietenkin niihin juridisiin reunaehtoihin, jotka välillä kansalaisten silmissä tai tämänkin salin keskustelussa voivat näyttää jäykiltä — mutta oikeusvaltiossa me näin toimimme. [Jani Mäkelä: Se kuitenkin taipuu silloin kun halutaan!]

Tässä tilanteessa ydinkysymys on ollut, mikä on turvallisuusviranomaisten arvio viisumeiden osalta ja arvio rajan osalta, ja näissä molemmissa tilanteissa, molemmissa kysymyksissä tällä hetkellä meillä ei ole turvallisuusviranomaisilta sellaista arviota, että Suomeen kohdistuisi ikään kuin kaikkien venäläisten osalta tällainen uhka, perusteltu epäily uhasta. Mikäli me tuollaisen arvion saisimme, me tekisimme tietenkin siihen nojaten päätöksiä, mutta tällaista arviota viranomaisilta ei ole annettu — ei viisumikysymyksessä eikä tällä hetkellä rajan osalta. Mikäli arvio muuttuu, hallitus on valmiudessa välittömästi toimia. Me olemme tätä tilannetta jo ennalta käsitelleet ja tämän viestin hyvin selkeästi eteenpäin kertoneet, mutta totta kai me nojaamme meidän toimintamme niiden viranomaisten arvioihin, jotka tätä turvallisuustilannetta tarkkailevat. [Välihuutoja oikealta — Jani Mäkelä: Kuka tätä johtaa?]

Kysymyksen käsittely päättyi.